EUROOPA KOMISJON

Brüssel 15.6.2010
SEK(2010) 742 lõplik

KOMISJONI ARVAMUS

ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta Taanis

KOMISJONI ARVAMUS

ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta Taanis

STABIILSUSE JA KASVU PAKTI KOHALDAMINE PRAEGUSES KRIISIOLUKORRAS

1. Paljudes ELi liikmesriikides ületab praegu valitsemissektori eelarve puudujääk ELi toimimise lepingus (edaspidi „alusleping") sätestatud kontrollväärtuse 3 % SKPst. Puudujäägi ja võla sageli väga järsku suurenemist tuleb vaadelda 2008/2009. aasta finantskriisi ja majandussurutise enneolematu ulatuse kontekstis. Oma osa on siin mitmel teguril. Esiteks väheneb majandussurutise tagajärjel maksutulu ja suurenevad sotsiaaltoetustega seotud kulud (nt töötushüvitised). Teiseks, tunnistades, et eelarvepoliitikal on praeguses erakordses majandusolukorras oluline osa, kutsus komisjon 2008. aasta novembris esitatud Euroopa majanduse elavdamise kavas (mille Euroopa Ülemkogu kiitis heaks detsembris) üles võtma stimuleerivaid fiskaalmeetmeid. Kavaga nähti ette, et stimuleerivad meetmed peavad olema õigeaegsed, sihipärased ja ajutised ning vastama eri liikmesriikide rahanduse jätkusuutlikkusele ja konkurentsivõimele, kusjuures kõnealuste meetmete kohaldamine tuleks majandusolukorra paranedes lõpetada. Lisaks on mitu riiki võtnud finantssektori stabiliseerimise meetmeid, millest mõned on mõjutanud võlapositsiooni või võivad tulevikus puudujääki ja võlga suurendada, kuigi teatavad riikliku toetusega seotud kulud võib tulevikus tagasi saada.

2. Komisjon algatab stabiilsuse ja kasvu pakti kohaselt ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse, kui liikmesriigi eelarvepuudujääk ületab kontrollväärtuse 3 % SKPst. Stabiilsuse ja kasvu pakti 2005. aasta muudatuste eesmärk oli tagada, et ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse kõigis etappides võetaks täiel määral arvesse eelkõige majanduslikku olukorda ja eelarvepositsiooni. Seega nähakse stabiilsuse ja kasvu paktiga ette raamistik, mis aitab valitsustel kujundada poliitika, millega saaks kiiresti taastada kindla eelarvepositsiooni, võttes arvesse majandusolukorda, ning sellega tagada riigi rahanduse pikaajaline jätkusuutlikkus.

ÕIGUSLIK TAUST

3. Aluslepingu artiklis 126 on sätestatud ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlus. Kõnealust menetlust täpsustatakse stabiilsuse ja kasvu pakti osaks olevas nõukogu määruses (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta[1].

4. Vastavalt aluslepingu artikli 126 lõikele 2 peab komisjon jälgima eelarvedistsipliini järgimist kahe kriteeriumi alusel: a) kas valitsemissektori kavandatud või tegeliku eelarvepuudujäägi suhe SKPsse ületab kontrollväärtuse 3 % (välja arvatud juhul, kui see suhe on oluliselt ja pidevalt vähenenud ning jõudnud kontrollväärtuse lähedasele tasemele või kui kontrollväärtuse ületamine on ainult erandlik ja ajutine ning suhe on

[1] EÜT L 209, 2.8.1997, lk 6. Aruandes võetakse arvesse ka dokumenti „Stabiilsuse ja kasvu pakti rakendamise täpsustused ning juhised stabiilsus- ja lähenemisprogrammide sisu ja vormi kohta", mille majandus- ja rahandusküsimuste nõukogu 10. novembril 2009 heaks kiitis ja mis on kättesaadav aadressil: http://ec.europa.eu/economy_finance/sgp/legal_texts/index_en.htm.

kontrollväärtuse lähedal) ja b) kas valitsemissektori võla suhe SKPsse ületab kontrollväärtuse 60 % (välja arvatud juhul, kui see suhe väheneb piisavalt ning läheneb kontrollväärtusele rahuldava kiirusega).

5. Aluslepingu artikli 126 lõikes 3 on sätestatud, et juhul, kui liikmesriik ei vasta ühele või mõlemale kriteeriumile, peab komisjon koostama aruande. Aruandes tuleb võtta „arvesse ka seda, kas valitsemissektori eelarve puudujääk ületab riigi investeerimiskulutused, samuti kõiki muid asjaomaseid tegureid, kaasa arvatud liikmesriigi keskmise pikkusega perioodi majandus- ja eelarvepositsioon".

6. Lähtudes Taani ametiasutuste 2010. aasta aprillis esitatud andmetest[2] ning komisjoni talituste 2010. aasta kevadprognoosist, võttis komisjon aluslepingu artikli 126 lõike 3 alusel 12. mail 2010 vastu Taanit käsitleva aruande[3].

7. Seejärel sõnastas majandus- ja rahanduskomitee [27. mail 2010] kooskõlas aluslepingu artikli 126 lõikega 4 oma arvamuse komisjoni aruande kohta.

8. Aluslepingu artikli 126 lõikega 5 on ette nähtud, et komisjon esitab arvamuse nõukogule juhul, kui ta arvab, et liikmesriigis on ülemäärane eelarvepuudujääk või see võib tekkida. Selleks et jõuda otsusele, kas liikmesriigis on või võib tekkida ülemäärane eelarvepuudujääk, tuleks komisjoni arvates arvesse võtta: i) artikli 126 lõike 3 kohaselt komisjoni koostatud aruande järeldusi ja ii) majandus- ja rahanduskomitee arvamust kõnealuse aruande kohta. Kõnealuste tegurite põhjal on komisjonil Taani kohta mitu märkust.

MÄRKUSED TAANI KOHTA

9. Taani ametiasutuste poolt 2010. aasta aprillis esitatud andmete kohaselt ulatub valitsemissektori eelarve kavandatav puudujääk 2010. aastal 5,4 %ni SKPst ja ületab seega kontrollväärtuse 3 % SKPst. Artikli 126 lõike 3 kohases komisjoni aruandes märgiti, et kavandatav puudujääk ei ole kontrollväärtuse (3 % SKPst) lähedal, kuid seda võiks käsitada aluslepingu ja stabiilsuse ja kasvu pakti tähenduses erandlikuna. Kõnealune puudujääk on eelkõige tingitud tõsisest majandussurutisest aluslepingu ning stabiilsuse ja kasvu pakti tähenduses. Komisjoni talituste 2010. aasta kevadprognoosi kohaselt peaks Taani reaalne SKP pärast 2009. aasta 4,9 % suurust vähenemist suurenema 2010. aastal 1,6 %. 2010. aasta eelarvepuudujääk on tingitud nii majandussurutisest kui ka Euroopa majanduse elavdamise kava kohastest stimuleerivatest meetmetest, mida Taani ametiasutused on võtnud. Kuid kontrollväärtuse kavandatavat ületamist ei saa pidada ajutiseks. Komisjoni talituste 2010. aasta kevadprognoosi kohaselt peaks eelarvepuudujääk eeldusel, et poliitikat ei

---

[2] Vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 479/2009 peavad liikmesriigid esitama komisjonile kaks korda aastas andmed valitsemissektori eelarve kavandatud ja tegeliku puudujäägi ning valitsemissektori võla taseme kohta.. Viimased andmed Taani kohta on kättesaadavad veebilehel: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/government_finance_statistics/excessive_deficit/edp_notification_tables.

[3] Kõik Taani ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust käsitlevad dokumendid on esitatud järgmisel veebilehel: http://ec.europa.eu/economy_finance/sgp/deficit/countries/index_en.htm.

muudeta,[4] vähenema 2011. aastal 4,9 %ni SKPst. Aluslepingus sätestatud puudujäägikriteerium ei ole täidetud.

10. Taani ametiasutuste poolt 2010. aasta oktoobris esitatud andmete kohaselt peaks valitsemissektori koguvõlg olema 2010. aastal 45,1 % SKPst. Komisjoni talituste 2010. aasta kevadprognoosi kohaselt peaks võla suhe aastatel 2010—2011 kasvama 46 %-lt 49,5 %ni SKPst, jäädes alla kontrollväärtuse 60 % SKPst. Aluslepingus sätestatud võlakriteerium on täidetud.

11. Kooskõlas aluslepingu ning stabiilsuse ja kasvu pakti sätetega analüüsis komisjon oma aruandes ka asjaomaseid tegureid. Stabiilsuse ja kasvu pakti kohaselt saab neid tegureid ülemäärast puudujääki käsitleva otsuse tegemisel võtta arvesse üksnes juhul, kui puudujääk vastab kahele tingimusele: see on kontrollväärtuse lähedal ja ajutine. Taani puhul ei ole need kaks tingimust täidetud. Eraldi vaadatuna tunduvad asjaomased tegurid praegu suhteliselt soodsad.

12. Aluslepingu artikli 126 lõike 4 kohane majandus- ja rahanduskomitee arvamus on kooskõlas artikli 126 lõike 3 kohases komisjoni aruandes esitatud hinnanguga.

JÄRELDUS

Taani eelarvepositsiooni jälgimise ja eriti artikli 126 lõikes 2 kehtestatud kriteeriumide järgimise kontrolli tulemusel on komisjon koostanud aluslepingu artikli 126 lõike 3 kohase aruande. Olles võtnud arvesse oma aruannet ning majandus- ja rahanduskomitee arvamust, on komisjon arvamusel, et Taanil on ülemäärane eelarvepuudujääk.

[4] Poliitika muutmata jätmisel põhinevate prognooside koostamisel on üheks eeltingimuseks kriisiga seotud erakorralistest meetmetest (osaline) loobumine.